

PT-2/HALF YEARLY EXAMINATION, 2022-23

SANSKRIT

Time - 7:15 AM to 9:30 AM

Class – VI

M.M. : 80

Date – 03.09.2022 (Saturday)

Name of the student _____

Section _____

निर्देशाः -

- सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
- प्रश्नानाम् उत्तराणि खण्डक्रमानुसारं क्रमेणैव लेखनीयानि ।
- प्रश्नपत्र-चतुर्भागेषु विभक्तमस्ति अतः भागानाम् उल्लेखः करणीयः ।

खण्डः 'क' (अपठितावबोधनम् - १० अंकाः)

प्र.१ अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

कृषः एकः श्रेष्ठः बालः अस्ति । सः प्रतिदिनं विद्यालये गच्छति । तस्य विद्यालयः कलानगरे अस्ति । तस्य विद्यालये समीपः नामकम् छात्रः अपि पठति । तौ विद्यालयात् मध्याह्ने आगच्छतः । तदा तौ क्रीडाक्षेत्रे क्रीडतः । कृषः समीपः च षष्ठी-कक्षायां पठतः । कृषः कदापि असत्यं न वदति । समीपः अपि सदा सत्यं वदति ।

I) एकपदेन उत्तरत -

(2×4=8)

- क) श्रेष्ठः बालः कः अस्ति ?
ख) कृषः/समीपः च कुत्र क्रीडतः ?
ग) कृषस्य विद्यालयः कुत्र अस्ति ?
घ) तौ कुत्र क्रीडतः ?

II) निर्देशानुसारं उत्तरत -

(1×2=2)

- क) विभक्तिं चिनुत -
कक्षायाम् - अ) षष्ठी ब) सप्तमी स) पंचमी
ख) 'असत्यम्' इति पदस्य अर्थः कः ?
असत्यम् - अ) सच ब) झूठ स) सत्य

खण्डः 'ख' (रचनात्मककार्यम् - १५ अंकाः)

प्र.२ अधोलिखितं वार्तालापं मञ्जूषातः पदं चित्वा पूरयत -

(1×5=5)

मञ्जूषा - गच्छामि, किम्, अस्मि, मम, कुत्र ।

समयः- भो ! अहम् समयः (१).....। तव नाम (२).....अस्ति ?

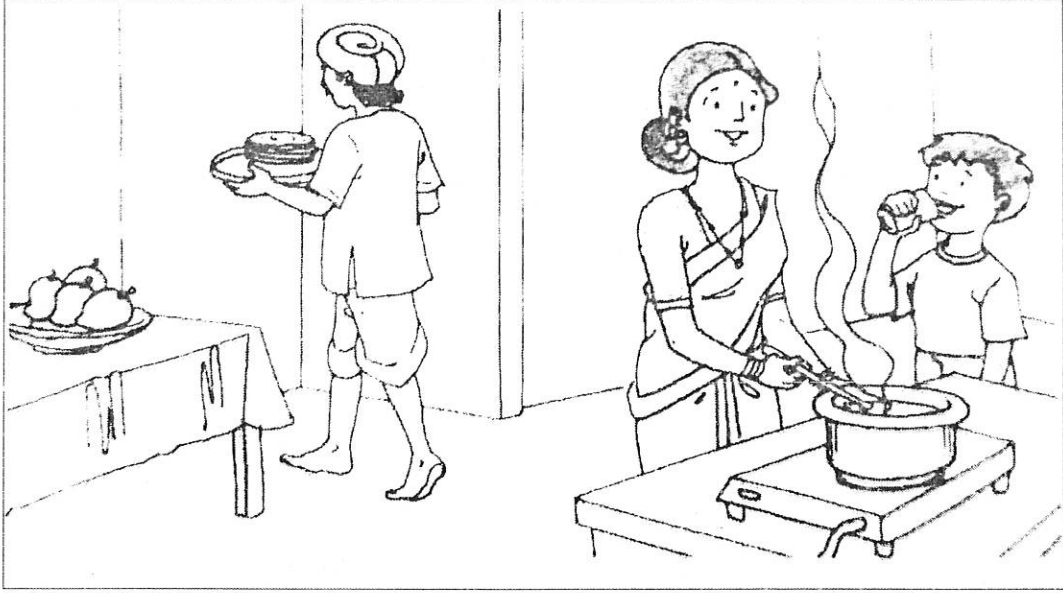
श्रेयः - (३).....नाम श्रेयः अस्ति ।

समयः - भवान् (४).....गच्छति ?

श्रेयः - अहम् तु गृहम् (५).....।

मञ्जूषा -

पाकशाला, सूदः, माता, पचति, सन्ति, अस्ति, नयति, जलम्,
भोजनम्, आम्राणि, गच्छति, पाकशालायाम्, पिबति, अत्र ।

खण्डः 'ग' (अनुप्रयुक्तव्याकरणम् - २५ अंकाः)

प्र.४ वर्णसंयोजनं / विच्छेदं वा कुरुत -

(1x5=5)

- क) म् + अ + य् + ऊ + र् + औ =
- ख) प् + अ + र् + ण् + आ + न् + इ =
- ग) व् + + क् + ष् + ए + ष् + उ = वृक्षेषु ।
- घ) प् + + अ + ज् + आ = प्रजा ।
- ङ) ध् + + व् + अ + त् + अः = धावतः ।

प्र.५ अधोलिखितवाक्यानां संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत -

(1x5=5)

- क) वे सब दौड़ते हैं ।
- ख) वह पढ़ती है ।
- ग) मैं लिखता हूँ ।
- घ) लता लिखती है ।
- ङ) हाथी चलते हैं ।

प्र.६ शब्दरूपाणि लिखत -

(1×5=5)

विभक्ति	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथमा -	लता	लते	(1).....
द्वितीया -	लताम्	लते	लताः
तृतीया -	बालकेन	बालकाभ्याम्	(2).....
चतुर्थी -	बालकाय	बालकाभ्याम्	बालकेभ्यः
पञ्चमी -	(3).....	बालकाभ्याम्	बालकेभ्यः
षष्ठी -	फलस्य	फलयोः	(4).....
सप्तमी -	फले	(5).....	फलेषु

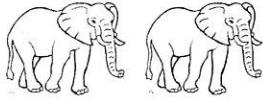
प्र.७ धातुरूपाणि लिखत -

(1×5=5)

पुरुषः	एकवचन	द्विवचन	बहुवचन
प्रथम -	धावति	(१).....	(२).....
मध्यम -	धावसि	(३).....	धावथ
उत्तम -	(४).....	धावावः	(५).....

प्र.८ उचितसंख्यावाचिपदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(1×5=5)

क) गजौ -

१) द्वे २) द्वौ ३) त्रयः ४) एका

ख) द्विचक्रिकाः -

१) द्वे २) चत्वारः ३) तिस्रः ४) एका

ग) पुष्पम् -

१) द्वे २) एकम् ३) त्रयः ४) एका

घ) वृक्षाः -

१) सप्त २) पञ्च ३) त्रयः ४) चत्वारः

ङ) पत्राणि -

१) नव २) पञ्च ३) सप्त ४) चत्वारः

खण्ड: 'घ' (पठितावबोधनम् - ३० अंकाः)

प्र.६ अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

भारतस्य तिसृषु दिशासु समुद्रतटाः सन्ति । अस्माद् एव कारणात् भारतदेशः प्रायद्वीपः इति कथ्यते । पूर्वदिशायां बङ्गोपसागरः, दक्षिणदिशायां हिन्दमहासागरः पश्चिमदिशायां च अरबसागरः अस्ति । एतेषां त्रयाणाम् अपि सागराणां सङ्गमः कन्याकुमारीतटे भवति । अत्र पूर्णिमायां चन्द्रोदयः सूर्यास्तं च युगपदेव द्रष्टुं शक्यते ।

प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

(2×5=10)

- क) कस्य तिसृषु दिशासु समुद्रतटाः सन्ति ?
- ख) भारतस्य पूर्वदिशायां कः सागरः अस्ति ?
- ग) हिन्दमहासागरः कुत्र अस्ति ?
- घ) भारतस्य पश्चिमदिशायां कः सागरः अस्ति ?
- ङ) त्रयाणाम् अपि सागराणां सङ्गमः कुत्र भवति ?

प्र.१० अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

(2×5=10)

- क) बालकाः बालुकाभिः किं रचयन्ति ?
- ख) जनाः काभिः जलविहारं कुर्वन्ति ?
- ग) वृक्षाः किं रचयन्ति?
- घ) कोच्चितटः केभ्यः ज्ञायते ?
- ङ) भारतस्य दीर्घतमः समुद्रतटः कः ?

प्र.११ उचितां विभक्तिं प्रयुज्य वाक्यानि रचयत -

(1×5=5)

- क) अहं खादामि । (रोटिका)
- ख) वृक्षाः पिबन्ति । (पवन)
- ग) अश्वाः सह धावन्ति । (अश्व)
- ग) मृगाः सह चरन्ति । (मृग)
- ङ) अहमपि खेलामि । (कन्दुक)

प्र.१२ मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(1×5=5)

मञ्जूषा - क्रीडा, प्रायद्वीपः, अस्माकम्, पश्यथ, अहम् ।

- क) भारतम् देशः ।
- ख)पठामि ।
- ग) भारतदेशः इति कथ्यते ।
- घ) बालेभ्यः रोचते ।
- ङ) यूयं ।

